REMBRANDT-ETSEN

II

REMBRANDT-ETSEN

UIT HET RIJKS PRENTENKABINET TE AMSTERDAM

UITGEGEVEN ONDER LEIDING VAN J. PHILIP VAN DER KELLEN DZN.

DRIE PORTEFEUILLES
ELK INHOUDENDE 12 NUMMERS:
I. BIJBELSCHE VOORSTELLINGEN
II. PORTRETTEN
III. LANDSCHAPPEN

LICHTDRUK L. VAN LEER & CO. AMSTERDAM

PORTEFEUILLE II

UITGAVE DER KONINKLYKE STEARINE KAARSENFABRIEK GOUDA

TYP. GEBROEDERS BINGER AMSTERDAM.

De personen, die Rembrandt hun portret bestelden, zullen voor hem niet altijd van hetzelfde artistiek belang zijn geweest. Toch wist hij door de wijze van afbeelden de portretten alle aantrekkelijk te maken. De personen hier weergegeven zijn Rembrandt's oog sympathiek geweest, wellicht Uyttenbogaert uitgezonderd; met diens portret heeft hij een weinig getobd, omdat hij den ontvanger, bezig in zijn kantoor heeft moeten afbeelden. Ware Uyttenbogaert alleen genomen, dan zou de ets stellig schilderachtiger zijn geworden.

I. Rembrandts moeder. Met Rembrandts monogram en het jaar 1631. v. S. 348, 1e staat. De oude vrouw getooid met een Oostersch hoofddeksel en in een bonten mantel gehuld, is in een armstoel gezeten. Het gerimpeld gelaat vol rust doet mooi tegen den blanken achtergrond, en de geaderde handen zijn voortreffelijk.

II*a*. Rembrandts vrouw Saskia van Ulenburch, Rembrandt f. 1634. v. S. 347. Rembrandt heeft zijn 22 j. vrouw op het mooist uitgedost weergegeven: parelsnoeren in het haar en om den hals en groote parelen in de ooren. Het gelaat heeft een goedig-voorname wel wat passielooze uitdrukking, waarom dit portret, ware het niet op zoo'n meesterlijke wijze gedaan, niet zoozeer de aandacht vraagt.

II*b*. Slapende vrouw, Ao. ± 1635. v. S. 350. Een oude vrouw is over haar boek in slaap gevallen. Den bril heeft zij maar wijselijk afgezet. Hoe mooi de toegeknepen oogen, de trekken om den breeden mond en het niet meer veerkrachtige vel van het gelaat.

III. De ontvanger Johan Uyttenbogaert, (z.g. de Goudweger) eigenaar van „Kommerrust" (zie port. landschappen No. XII), Rembrandt f. 1639. v. S. 281, IIe staat. Uyttenbogaert reikt den knielenden jongen een zak met geld toe om in een der vaatjes, bij de fraaie geldkist, te doen. Voor de toonbank een paar menschen die komen offeren. Aan den wand hangt een schilderij, voorstellende Mozes en de koperen slang.
Op den eersten staat is het gelaat van Uyttenbogaert slechts in hoofdlijnen aangegeven, hoewel de plaat verder geheel af is. Rembrandt heeft later het gelaat in toon passend bij het geheel afgemaakt, nadat de ontvanger waarschijnlijk nog eens voor hem geposeerd had.

IV. Jonge man met ketting waaraan een kruis om den hals, Rembrandt f. 1641. v. S. 261, IIe staat. Uiterst teeder doet het gelaat tusschen het lange fijne haar. De handen en het ondergedeelte van het costuum en de mantel spreken misschien wel wat te sterk in verhouding tot het gelaat, doch hinderlijk is dat niet, daar het hoofd het meest de aandacht blijft trekken.

V. Ephraïm Bonus, joodsch geneesheer te Amsterdam. Rembrandt f. 1647. v. S. 278, Ie staat. De geneesheer komt de trap af, de hand op de leuning houdende en heeft een prachtigen fluweelachtigen mantel omgeslagen en een grooten vilten hoed op. Eenigszins onbeholpen (doch geenszins hinderlijk) zijn de spijlen van de trap.

VI. Jan Six (1618—1700), Rembrandt f. 1647. v. S. 285, Ie staat. De 29 j. Amsterdamsche burgemeester staat aandachtig te lezen bij het buitenlicht, dat door het raam naar binnen valt. Aan den wand een schilderij, waarvoor een gordijntje hangt. Een mantel

en een groote hoed hangen naast het raam, een degen ligt er bij. Deze prent behoort terecht tot de meest gewaardeerde etsen van Rembrandt, die voor Six's treurspel „Medea" een ets heeft gemaakt.
De boekverkooper Jacob Lescaille heeft op dit portret een lofdicht vervaardigd, luidende:

Op d' afbeelding van den Ed. Heer
Mr. JOAN SIX.
Commissaris der Zeezaecken etc.

Door R. van Rijn kunstigh in koper gedaan, daar zijn E. in zijn Boekkamer staat in 't oeffenen der wijze wetenschappen

Hier ziet gij Six, gelijk hij, neerstigh in de boeken,
Zijn ziel verquikt met pit van wijsheid op te zoeken etc. etc.

(Op de veiling „Theobald" bij Gutekunst te Stuttgart, 12—14 Mei 1910, bracht een ex. ± ƒ 10.000 op).

VII. ZELFPORTRET, Rembrandt f. 1648. v. S. 22, Ie staat. Dit is het meest sympathieke portret van den kunstenaar, die vol vuur zit te teekenen. Hoe scherp opnemend kijken de oogen, waarmee hij al zooveel in zich heeft opgenomen. De trek om den mond van den 42 jarigen verraadt bitteren ernst. (Op de veiling „Theobald" bij Gutekunst te Stuttgart 12—14 Mei 1910 gehouden, bracht een onafgewerkte staat ruim ƒ 21000 op).

VIII. CLEMENT DE JONGHE. Rembrandt f. 1651. v. S. 272, Ie staat. De pienter uitziende Amsterdamsche uitgever († 1679) is op een stoel gezeten. Een mantel schilderachtig om de schouders, de handen zijn van handschoenen voorzien, het hoofd is gedekt door een grooten vilten hoed.

IX. JACOB HAERINGH, Ao. ± 1655. v. S. 274, IIe staat. Haeringh was de vader van Thomas Haeringh, die in 1657 en 1658 belast was met den verkoop van Rembrandts bezittingen. De grijsaard met calotje op het hoofd is in een armstoel, versierd met leeuwenkoppen, gezeten. Het gelaat is treffend weergegeven. Mooi doet het fluweelachtige aspect van het buis en den mantel. Deze ets is terecht zeer gezocht. Een zeer mooie fluweelachtige druk bracht op de veiling „Theobald", bij Gutekunst te Stuttgart, 12—14 Mei 1910, ± ƒ 29000 op.

X. JANUS LUTMA DE OUDE, (Groningen 1584—1669 Amsterdam). Rembrandt f. 1656. v. S. 276, Ie staat. De goudsmid en beeldhouwer met fluweelen calotje op het artistieke hoofd, zit in een armstoel met een beeldje in de hand. Op de tafel een schaal en werktuigen, die bij het drijven gebruikt worden. Deze tegendruk (zie beschrijving van het etsen) is door Rembrandt bijgeteekend.

XI. AERNOUT THOLINX, Ao. ± 1656. v. S. 284, IIe staat. De geneesheer Tholinx, zwager van Jan Six (zie portef. portretten no. VI) zit met een bril in de hand voor een tafel met boeken, links van hem eenige flesschen met reagentiën. De niet aangename onderzoekende oogen komen ietwat wantrouwend van onder den puntigen hoed te voorschijn en het gelaat verraadt een niet gemakkelijke natuur. Vooral mooi zijn ook de rug en de leeuwenkop van den stoel weergegeven.

XII. LIEVEN WILLEMSZ. VAN COPPENOL, Ao. 1661?. v. S. 283, Ie staat. De Amsterdamsche schrijfmeester is gezeten met een groot

vel papier en een pen in de handen. De oogen en de trek om den mond doen vermoeden dat Coppenol een schalksch heer is geweest en een geestig prater, die het leven van den vroolijken kant nam. Op een exemplaar in het Rijks Prentenkabinet is door Coppenol het volgende gedicht van den advocaat S. I. geschreven:

Op de Afbeeldinge van Mr. Lieven van Coppenol, Fœnix schrijver van zijnen tijdt.

Dit 's Coppenol die wonderlijcke schrijver,
van Rembrants hant: wiens oude vuijst en yver
Loopt al wat schrijft om kunst, zoo wijt verby
Als 't snelste vaertuig 't loomste, in 't zeylreycke IJ.

S. I. Advot.

LIEVEN VAN COPPENOL
scripsit Anno 1661
aetatis suae 62.

I

11a-b.

Rembrandt.
1639

III

Rembrandt f. 1641

IV

VI

VII

VIII

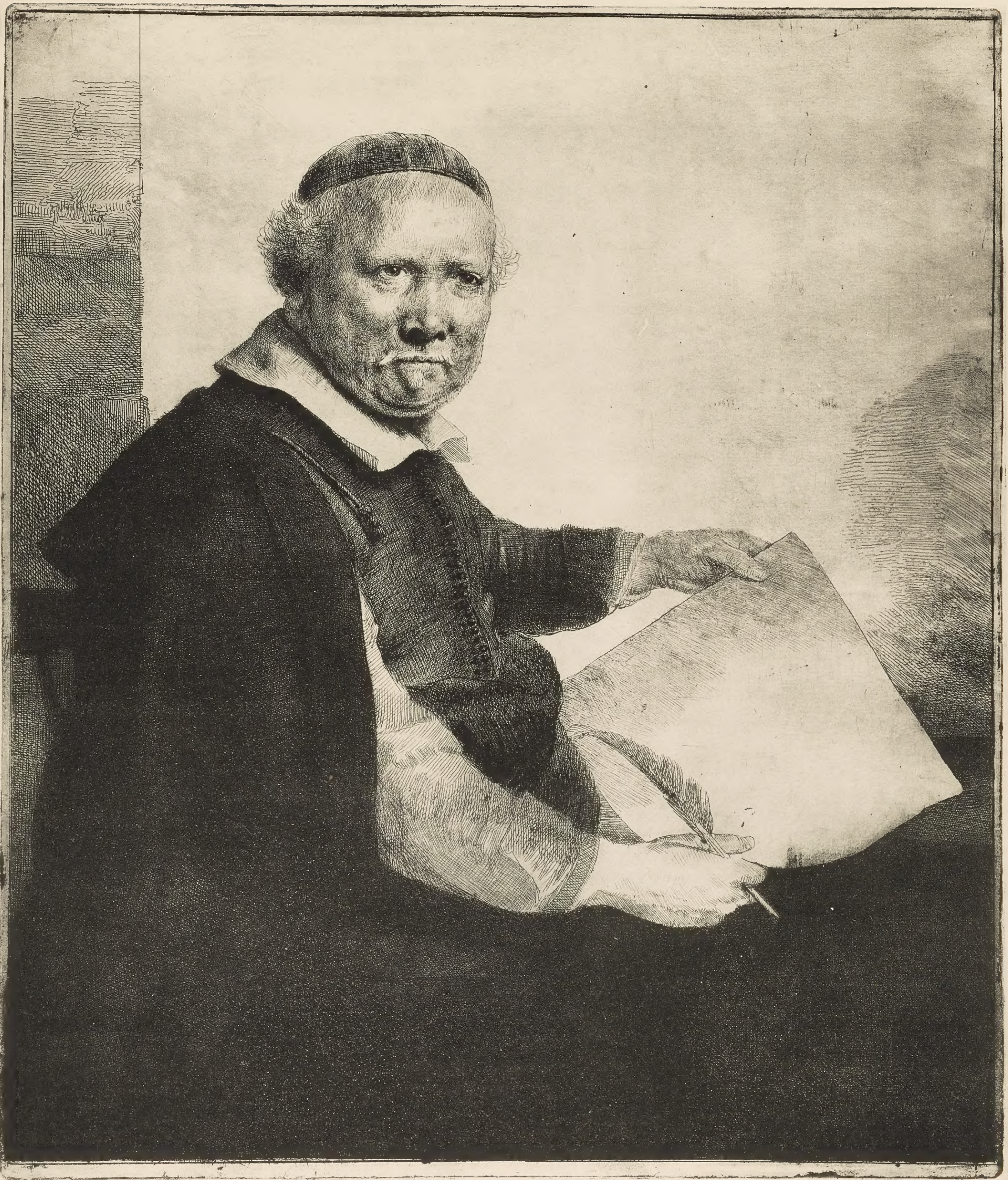
IX

X

XI

12/11

XII

GEBROEDERS BINGER
AMSTERDAM

